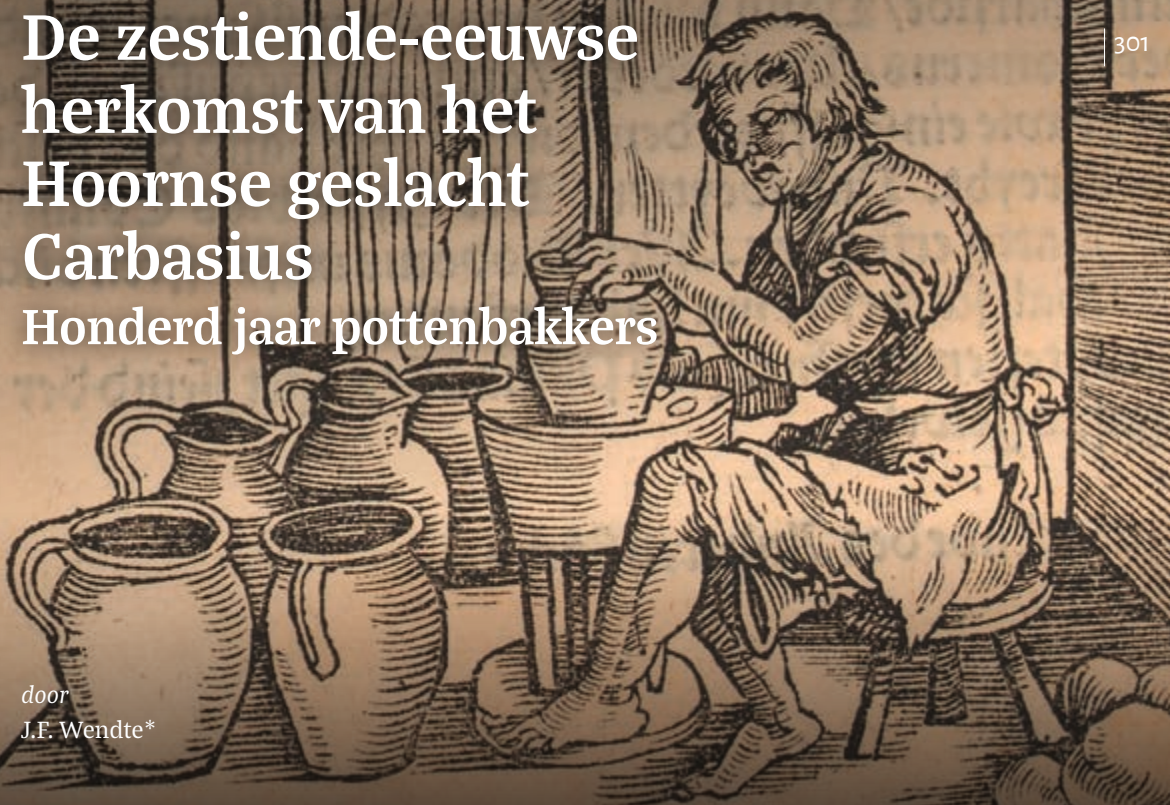

De zestiende-eeuwse herkomst van het Hoornse geslacht Carbasius

Honderd jaar pottenbakers

door
J.F. Wendte*

INLEIDING

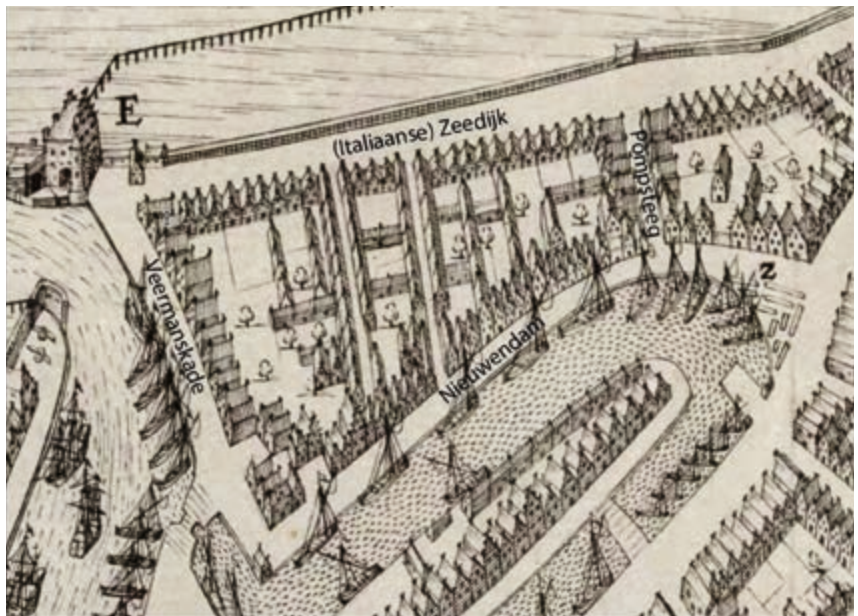
Het Hoornse regentengeslacht Carbasius begint met de broers Nicolaas Carbasius (circa 1582-1652) en Thomas Carbasius (1587-1624).¹ Hun vader staat bekend als Jan Claesz. Zeijlemaecker. Zo staat hij althans vermeld in overzichten van schepenen van Hoorn (1584, 1586, 1588 en 1589). In werkelijkheid komen we hem in zijn korte leven ook tegen als Jan Claesz. Pottebacker (1578). Maar het vaakst als Jan Claesz. Seylmaker (1584, 1588, 1590 en 1591). En in 1588 wordt ook nog Jan Claesz. schoenmaker genoemd. Ging het hier om dezelfde persoon? Het zal nog moeten blijken hoe zijn beroepsloopbaan er precies uitgezien heeft, maar hij levert in elk geval zeildoek (carbasus²) en zeilen aan zeilmakers en schippers. Hij is de zoon van Claes Jansz. Pottebacker met, volgens in druk verschenen genealogieën, een Jan Jansz. Pottebacker en ene Jan Pottebacker als voorouders. Dat is onjuist. Dat is er in de zeventiende eeuw door de maker van een geslachtsregister bij gefantaseerd, net zoals de gedachte dat de familie zich na de stadsbrand van Medemblik (april 1555) in Hoorn zou hebben gevestigd. Een overschrijfcultuur van bijna 400 jaar hield anekdotes over bijvoorbeeld

Pottenbakker,
Jörg Breu de oude,
1490 - 1537. Bron:
Rijksmuseum,
Amsterdam

*e-mail: hanswendte45@gmail.com

afkomst, een twist met Velius en de herkomst van de familienaam kritiekloos in stand. De vermeende rijkdom van de familie nam vanzelfsprekend toe.

Claes Jansz. Pottebacker is echter gewoon in Hoorn geboren. Zijn ouderlijk huis met erf en potschuur, aan de Nieuwendam, is bijna honderd jaar in bezit is geweest van de Pottebackers. Het is in 1497 door zijn grootvader Pieter Claesz. (II) gekocht. Dit huis had een uitgang tot aan de dijk (Nieuwendam). Gewoonlijk zijn het de bewoners aan de dijk die voor het onderhoud verantwoordelijk zijn, maar in dit geval blijkt daar in de oorspronkelijke koopakte geen melding van te zijn gemaakt. Deze onduidelijke situatie had eerder (1520-1526) voor wrijving gezorgd, maar leidt in 1555 opnieuw tot een conflict tussen burgemeesters en de bewoners. Pottebacker geeft aan dat zijn bestevader (grootvader) en daarna zijn vader en moeder, bij memorie van mensen, de dijk in kwestie 'costelic, vredelic en continuelick' hebben onderhouden en bekostigd, zonder dat bekend te maken. Maar schepenen bepalen dat de dijk moet worden onderhouden ten laste van de stad Hoorn. Niet iedereen is het hiermee eens, dus komt de kwestie uiteindelijk voor het Hof van Holland. Pas in 1564 wordt vastgesteld dat de bewoners verantwoordelijk zijn voor het onderhoud van de dijk.³

Detail Hoorn, Velius 1615, met in het midden de Nieuwendam

Claes Jansz. Pottebacker is dus al de derde generatie die dit huis aan de Nieuwendam bewoont. Zijn vader is ook bekend geworden nl. Jan Pietersz. Pottebacker. En ook zijn 'bestevader' kon achterhaald worden: Pieter Holler Pottebacker, dezelfde als Pieter Claesz. uit de koopakte van 1497. Deze Pieter Holler maakte en leverde 'pannen'.

Vastgesteld is dat de voorouders van het geslacht Carbasius gedurende de gehele zestiende eeuw van vader op zoon pottenbakkerswerk leverden in Hoorn. Het gaat zowel om stenen, dakpannen als gebruiks aardewerk. In 1578 levert Claes Jansz. Pottebacker nog pannen en potten aan het klooster Bethlehem in de Bangert en aan het Sint Agnesconvent te Hoorn.

Het familie zilver is ruim honderd jaar geleden terecht gekomen bij het Westfries Museum. Dankzij de inspanningen van de Westfriese Archeologische Dienst, die de bewoning aan de Nieuwendam in 2019 heeft onderzocht, kan nu ook van enkele pottenbakkersproducten van de familie kennis worden genomen.⁴

GENEALOGIE

I. *Claes Holler*, woont in 1491 te Hoorn,⁵ laatste vermelding 9-1-1516, overl. vóór 1518, tr. *Stijn (Stijn Claes Holler)*, overl. vóór 26-2-1523 (waarsch. Hoorn ca. 1522).

Stijn woont in 1518 nog in een eigen huis aan de Nieuwendam. Een verklaring van Claes Jansz. Pottebacker (IV) op 18 oktober 1555 vermeldt zelfs dat zijn voorouders al in 1447 aan de Nieuwendam woonden.

Op 27 augustus 1515 bekent Griet mitten brouck een schuld van 35 stuivers aan Claes Holler.⁶ Op 17 december 1515 bekent Thimon van Groeningen een schuld aan Claes Holler van 35 stuivers vanwege turf.⁷

Bij de boedelverdeling van Claes Holler en zijn vrouw gelasten schepenen op 26 februari 1523 dat Claes Hollers erven in vriendschap bij elkaar zullen zitten om dit te bespreken. Wie bij afspraken in gebreke blijft, zal beboet worden. Schepenen bevestigen op 4 maart nog nadrukkelijk dat alle testamenten en geschriften die beide ouders hebben achtergelaten van waarde zijn. Op 4 en 9 maart blijkt zoon Nanning dwarsligger te zijn. Hij wordt door zijn broers gepand en door schepenen beboet.⁸

Uit dit huwelijk (volgorde onbekend):

1. *Pieter Claesz. Holler*, volgt IIa.
2. *Jan Holler*, schipper, 'Jan Hollers schip' (1519), overl. (vóór 10-9) 1525, tr. *Beatris (Beatris Jan Hollers weduwe)*, laatst genoemd 28-3-1537.

Jan Holler is mogelijk een veerschipper die kleine vrachten vervoert zoals op 8 juli 1517 een half last tarwe en achttien tonnen appelen, bevracht door Marij Griet mitten broucks dochter.⁹ Op 16 augustus 1519 wordt hij beboet omdat hij tegen de voorschriften 's nachts licht in zijn schip heeft laten branden.¹⁰

In 1523 bekent Beatris Jan Hollers dat Meinerich ontvangen zal van Katrijn Simon Henricszdr. in Texel anderhalve gulden, wanneer Meynerich 'over[een]gekomen is metten voors. Katryn dat coralen vijftich [rozenkrans]'.¹¹

Op 15 januari 1525 stellen schepenen Jan Holler in het gelijk in zijn zaak tegen Jan Bouwensz. van Hoogwoud.¹² Op 14 maart 1525 bekent Jan Pietersz. van Aemsfoort een bedrag aan scheepscusten [custen, periodieke rentebetaling] aan Jan Claesz. Holler.¹³

Bij de uitvoering van het testament van Jan Holler op 10 september 1525 gaan al zijn klederen naar Pieter Holler en zijn broers. Claes Holler machtigt hiervoor zijn broer.¹⁴ Op 28 maart 1537 worden Tymon van Wieringen, Beatris Holler en Neel in de Zwaan gepand door de schout 'om een boet van haar dijk'. Bedoeld wordt het onderhoud van de Nieuwendam.¹⁵

3. *Nanning Claesz. Holler*, volgt IIb.
4. *Jonge Claes Holler*, volgt IIc.

Ila. *Pieter Claesz. / Pieter Holler Pottebacker*, sinds 1497 wonende op de Nieuwendam te Hoorn, heeft een pottenbakkerij (pannen), overl. omstreeks 1525 (voor 18-9-1525), tr. *Lijsbet N.N. (Pieter Hollers wijf)*, vermeld 22-10-1517,¹⁶ overl. vóór 17-1-1533.

Op 13 februari 1497 koopt Pieter Claesz. van burgemeesters van Hoorn een huis en erf op de 'Nyedam'.¹⁷

In het Schotboek van Hoorn uit 1518 staat, op schipper Jan Holler na, de hele familie bij elkaar waarbij Pieter Holler Pottebacker en diens broer Jonge Claes Holler de kapitaalcrachtigsten zijn.

*Overzicht aangeslagenen aan de Nieuwendam te Hoorn 1518, met vermelding van de hoogte van het bedrag.*¹⁸

Nanning Claes Holler	1 pond
zijn wijs kinderen	1 pond
Pieter Holler Pottebacker	2½ pond
Jonge Claes Holler	2½ pond
Claes Pietersz.	½ pond
Tryn Floris Cupers	1 pond
Stijn Claes Holler	1 pond
Pieter Pietersz. van Meer (?)	1 pond
Jan Olfertsz.	2 pond
Nanning Zeylmaker	½ pond
Dieuwer Mols	1 pond

Pieter Claesz. wordt in de schepenrollen tussen 1515-1525 Pieter Holler genoemd. Op 29 oktober 1515 pandt hij Olphert Claes Haghen voor 19 gulden.¹⁹ Op 5 november 1515 bekent Simon Gerrijsz. hem 15 gulden 6 stuiver schuldig te zijn voor 'pannen'.²⁰ Pieter Coster is hem 19 mei 1516 16 gulden schuldig van 'pannen'.²¹ En op 22 oktober 1517 bekent Heinric Claesz. timmerman acht stuiver van een borgtocht schuldig te zijn aan Pieter Hollers huisvrouw.²²

Op 7, 13 en 19 maart 1522 komen Pieter Holler en Cornelis Cannemaker voor de schepenbank vanwege een betaling voor de koop en levering van loet (lood).²³ En op 13 oktober 1522 bekent Pieter Holler een schuld van 6 gulden en 4 stuiver aan Cornelis Cannemaker.²⁴

Het laatst wordt Pieter Holler genoemd op 3 oktober 1525, wanneer hij namens zijn broers de kleren van zijn overleden broer schipper Jan Holler mag verdelen.

Op 17 januari 1533 dient voor het gerecht te Hoorn een zaak over het testament van Lijsbet Pieter Pottebackers weduwe. Daarbij wordt het kind genoemd van Cornelis Dirck Heijnsz., haar zwager (= schoonzoon), gewonnen bij Aecht, haar dochter. Zo heeft het gerecht tussen Jan Pietersz. Pottebacker en Cornelis Dirck Heijnsz. een akkoord gemaakt dat het genoemde kind uit de goederen van Lijsbet 30 stuiver per jaar zal krijgen, staande op rente van de vijftiende penning, met de voorwaarde dat indien het kind sterft zonder geboorte na te laten de rente over zal gaan op Jan Pietersz. of zijn erven.²⁵

Uit dit huwelijk:

1. *Jan Pietersz. Pottebacker*, volgt III.
2. *Aecht Pietersdr. (Pieter Potters dochter)*, overl. tussen 27-9-1526 en 17-1-1533, tr. *Cornelis Dirck Heynsz.*, overl. na 17-1-1533.

Op 27 september 1526 compareert voor schepenen de weduwe van [tekst ontbreekt], Pieter Potters dochter genaamd Aecht contra Wouter Wiggersz.²⁶

Hieruit alleen het kind dat (naamloos) wordt genoemd in de akte van 17 januari 1533.

III. *Jan Pietersz. Pottebacker*, pottenbakker aan de Nieuwendam te Hoorn (1525-1540), laatst genoemd 22-8-1540, tr. (vóór 1528) *Lijsbet Pietersdr. Pottebacker / Lijsbet pottebackster*, (1564), overl. na 25-4-1578;²⁷ zij tr. 2^e ca. 1546²⁸ Elbert Jansz. Pottebacker / Elbert Jansz. Blocker / Pot / Elbert Jansz. toegenaamd Potgen, uit Blocker, heeft een steen- en pottenbakkerij te Blokker, overl. omstreeks 1564 (23-2-1564²⁹), weduwnaar van een dochter van Oude Jan Pilles, schipper, en Neel Wijbrantsdr.

Beide echtgenoten van Lijsbet Pieterdr. worden als pottenbakker vermeld. Elbert Pottebacker heeft op 16 augustus 1549 een kwestie met de schout van Hoorn aangaande de betaling van 8000 stenen en vier hoet kalk.³⁰

Jan Pietersz. Pottebacker wordt voor het eerst vermeld op 20 november 1523 wanneer hij samen met zijn buurman Nanning Zeijlmaker gepand wordt door heer Jacob Jansz. Costers zoon.³¹ In 1531 ontvangt Jan Pietersz. Pottebacker 5½ gulden van de weesmeesters aangaande Gerijt Jansz.' kind.³² Op 25 mei 1538 bekent Heijn Claesz. Dijkgraaf zeven gulden en een stoter schuld aan Jan Pietersz. Potbacker als borgtocht volgens een artikel in het weesboek.³³

Op 22 augustus 1540 wordt Jan Pietersz. Pottebacker voor het laatst vermeld, wanneer hij aan Thonis Claes mesmaker, wonende te Enkhuizen vijfthalve gulden van huishuur kwijtscheldt, hem aankomend van Cornelis Wateringe te Enkhuizen.³⁴

Op 3 juni 1565 legt Lijsbeth Pietersdr. Pottebacker een verklaring af dat zij ca. 29 jaar daarvoor (rond 1536) aan Oude Jan Sael een huis verkocht heeft, waar hij nu woont, gelegen aan

de Nieuwendam. Oude Jan Sael verkoopt nu aan Lijsbeth Pottebacker een rentebrief van honderd gulden hoofdgeld waarvoor Sael zijn huis, erf en lijnbaan als onderpand stelt.³⁵

Het onderhoud van de dijk waaraan het huis met erf aan de Nieuwendam te Hoorn een uitgang heeft

De kosten voor het onderhoud van de dijk, waaraan de acht of negen bewoners aan de Nieuwendam een uitgang hebben, staat vanaf 1497 regelmatig ter discussie tussen het stadsbestuur en de bewoners, ook de bijdragen van elk afzonderlijk, zoals tussen Jan Pottebacker met zijn 'buurvrouw' Dieuwer Dirck Potters (Dieu Pots, Dieuwer Mols) en de zeven andere dijkbewoners. Nadat deze laatste zeven hun bezwaren naar voren gebracht hebben, wijzen schepenen op 9 oktober 1528 voor recht dat partijen gezamenlijk de dijk moeten laten maken en dat de kosten gelijkelijk worden gedeeld. Pas als alle zeven verklaren hoeveel zij elk daaraan zullen meebetalen, zal de dijk gemaakt worden.³⁶

Op 1 september 1531 geven Jan Potbacker en Cornelis Buijsman samen aan dat Meijnert Gorter, Pieter Claesz. scuijtmaker en Claes Reijlofsz. instemming zullen verlenen ('t sege segge) aangaande het onderhoud van de achter hen gelegen dijk.³⁷

In 1555 heeft de zoon van Jan Pottebacker, genaamd Claes Jansz. Pottebacker, die de dijk moet laten maken, een zaak tegen Adriaen Sijmons. Lijndraijer en Barent houtuijnman.³⁸

Op 18 oktober 1555 dient voor schepenen de zaak tussen Claes Jansz. Pottebacker en de stad Hoorn. Pottebacker geeft aan dat 'zekere tijd geleden als omtrent inde jaar xiiii^c xlvii' (1447) de burgemeesters 'te dier tijde wesen' hebben verkocht aan de voorvader van de eiser een huis en erf waar de eiser nu in woont, zonder in de brieven mentie te maken van kwijtschelding dat 't zelve huis en erve soude te laste hebben de dyck gelegen achter 't voorn. erve ende also denzelve dijk nuterteyt groot reparatie behoeft ...'. Burgemeesters concluderen dat de dijk zal worden hersteld ten laste van de stad Hoorn. Hierop zegt Pottebacker dat zijn bestevader en daarna zijn vader en moeder bij 'memorie van mensen' de dijk in kwestie 'custelic en vredelic continuelicken hebben onderhouden en bekostigt zonder enige weder seggen'.³⁹

Twee rentebrieven

Een rentebrief is een belangrijk hulpmiddel bij het vinden van familiebanden vanwege de overerfbaarheid. De eerste brief staat op de erfgenamen van Lou Pieter Yfs namelijk Pieter Lou en Cornelis Lou, allen van Berkhout. De rentebrief van 30 gulden hoofdgeld en 2 gulden en 3 stuiver rente per jaar komt van Oude Jan Pilles en staat in 1544 op naam van Neel Wybrantsdr., weduwe van Oude Jan Pilles. Na het overlijden van Neel Wybrantsdr., omstreeks 1545, gaat de brief over naar haar vier kinderen. Het gaat onder andere om (opnieuw een) Oude Jan Pilles, gehuwd met Geert, om Tryn Jan Pilles, later gehuwd (1555) met Pieter Pietersz. Jonge, en om een dochter, gehuwd met Elbert Jansz. van Blocker.⁴⁰ Aangezien enkele van deze kinderen nog minderjarig zijn, heeft Elbert Jansz. (Potgen) op hun verzoek en met instemming van Lourens' erfgenamen al in 1546 deze rentebetaling te zijnen laste genomen.⁴¹ Deze kinderen zal hij onderhouden van de rente, alle jaren te betalen op Allerheiligendag. Hierover is veel bekend vanwege een sententie van 1 december 1564 inzake een kwestie tussen Elbert Jansz. Pottebacker en Reijer Claesz. uit Blocker, één van zijn erfgenamen.⁴²

De tweede rentebrief van drie gulden per jaar is in bezit van Jan Pietersz. Pottebacker en staat op Cornelis Jan Reijers van Berckhout en vanaf 1550 op diens kinderen. Op 26 mei 1536 moet hij moeite doen om de jaarlijkse rente te innen.⁴³ De brief gaat over op Lijsbeth Pietersdr., zoals blijkt op 21 april 1550, wanneer Claes Jansz. Pottebacker, haar zoon, namens haar achter de rente aangaat.⁴⁴ Op 20 september 1553 pandt Claes Jansz. Pottebacker deze kinderen opnieuw.⁴⁵

De relatie met Dieuwer Mols, alias Dieuwer Dircks Potter

Dieuwer Mols is, zoals vermeld, de buurvrouw van Jan Pietersz. Pottebacker en mogelijk een verwant. Op 25 juni 1525 heeft Jan Pietersz. Pottebacker overgegeven voor het gerecht dat hij tussen nu en Sint Jacob eerstkomende zijn huis zal ruimen, staande naast Dieuwer Potters.⁴⁶ Op 1 december 1529 bekent Dieuwer Mols ontvangen te hebben van Pieter Pottebackers zoon 5 gulden min een oort van huishuur.⁴⁷ En op 13 december 1529 bekent Dieuwer Mols in 1528 ontvangen te hebben van Jan Pietersz. Potbacker, 50 gulden van de eerste custing van haar huis staande op de Haven waarin zij in placht te wonen, alsmede 50 gulden voor de andere custing van het huis van Jan Potbacker over het jaar 1529.⁴⁸

Huwelijkse voorwaarden tweede huwelijk Lijsbeth Pietersdr. en verkoop huis op heer Gerritsland

Op 15 mei 1549 pandt Claes Jansz. in de naam van zijn moeder Pieter Jan Fops, Jan Zael en Gerrijt Claesz. Holler om getuigenis te doen dat zij Elbert en zijn huisvrouw gevrijwaard heeft aangaande de goederen, elkaar in huwelijk gebracht.⁴⁹ Het gaat om een bezegeld akkoord tussen Elbert Jansz. Pottebacker en Lijsbet Pietersdr.⁵⁰ Op 14 juni 1549 dienen alle kwesties tussen Elbert Jansz. Blocker en Lijsbet Pietersdr., zijn huisvrouw opnieuw voor schepenen. Na arbitrage van Pieter Jan Fopsz. uit Blocker, Jan Sael zeijlmaker en Griet Claes Hollers [let op: niet Gerrijt Claesz. Holler] is de uitspraak als volgt: indien een van hen aflijvig wordt, zal de langstlevende alle goederen behouden die in de huwelijkse voorwaarden zijn aangebracht. Lijsbet Pietersdr. zal de huisraad houden en Elbert zal zijn kost betalen tot discretie en goede manieren.⁵¹ Op 17 januari 1550 constitueert Elbert Jansz. Pottebacker de procureur Simon Huych om zijn recht te bewaren tegen Claes Jansz., zijn vrouws zoon.⁵² Op de laatste dag van februari 1550 eist Claes Jansz. Pottebacker namens zijn moeder 26 gulden van Elbert Jansz. Pottebacker van huur van land, gelegen in de uiterdijck,⁵³ een eis die op 18 maart wordt toegewezen. Dat kan het land in de uiterdijck zijn dat Jan Pietersz. Potbacker in 1539 aan Oude Jan Pilles verkocht heeft.⁵⁴

Op 31 maart 1554 compareren voor schepenen van Hoorn Elbert Jansz. uit Blocker als man en voogd van Lijsbeth Pietersdr., onze poorteresse en Clais Jansz. Pottebacker, ook onze poorter voor hemzelf en vervangende zijn zusters, die bekenden verkocht te hebben aan Barbar Claisdr., onze poorteresse een huis en erf, staande op de noordzijde van heer Gerritsland, mitsgaders een steeg, strekkende aan 't water, gelegen aan Sinte Agnieten Convent, naast belend door Michiel Voller aan de westzijde en Ellert Voller (Volker) aan de oostzijde, met de belasting van 30 stuiver per jaar, en bekennen wel voldaan en betaald te wezen.⁵⁵

Tenminste tussen 1550 en 1564 woont Lijsbeth Pietersdr. te Blocker bij haar tweede echtgenoot. Bij diens overlijden in 1564 blijken daar ook zijn erfgenamen te wonen. Dat zijn Jacob Elbertsz. (Blocker, 1564) en Cornelis Elbertsz. in de boomgaard (1564). Na Elbertsz. overlijden trekt ze in bij haar zoon Claes aan de Nieuwendam.

In 1571 treedt Claes Jansz. Pottebacker, zoon van Lijsbet Pietersdr. op uit naam van zijn moeder om 42 gulden vervallen rente te innen van Piet Jaeps in Zwaag.⁵⁶

Uit dit huwelijk:

1. *Claes Jansz. Pottebacker*, volgt IV.
2. *N.N. Jansdr.*, overl. ca. 22-11-1574 in het St. Jansgasthuis te Hoorn.

Op 22 november 1574 compareren voor schepenen van Hoorn de gasthuisvoogden van het St. Jansgasthuis contra Claes Jansz. Pottebacker om restitutie van alle goederen die hij buiten weten en consent van de eisers uit het gasthuis heeft meegenomen en die zijn overleden zuster hebben toebehoord.⁵⁷

3. *Geert (Guerte) Jansdr.*, overl. vóór 8-9-1598, tr. 1^e *Dirck Thonisz.*, overl. vóór 1578, tr. 2^e (vóór 31-5-1578) *Broer Harmensz.*, wonende te Wognum (1558, 1578, 1581, 1582), vanaf ongeveer 1583 koopman, houtkoper (1584) en waard in 't Vergulde Hooft' aan de Noorderstraat te Hoorn, overl. Alkmaar, begr. Hoorn omstreeks 1602, zoon van Hermen Broersz. te Wognum en weduwnaar van Griet Maertens (dochter van Maerten Broersz.); hij tr. 3^e Jannitge Goossens van Campen (weduwe, overl. na 4-4-1602).

De achtergrond van haar eerste man Dirck Thonisz. blijkt uit een testament van diens zuster Maertge Thonisd., huisvrouw van Jan Claesz. Weel, van 22 oktober 1584. Daarin wordt de nagelaten zoon van Dirk Thonisz., genaamd Cornelis Dircksz., bedacht met een bedrag van ruim 200 gulden en een rentebrief.⁵⁸ Andere erfgenamen zijn Florijs Claesz., haar halfbroer, Heijnliet Thonisd., haar volle zuster, Jan Jansz. anders genaamd Jan Thonis, haar overleden broers zoon en tenslotte Willem Claesz., zoon van Anna Thonisd., haar overleden zuster.

De herkomst van haar tweede man Broer Harmensz. is Wognum. Bij zijn overlijden blijkt hij diverse obligaties te bezitten op naam van personen uit Wognum en Zwaag. De kohieren van de 10^e penning van Wognum vermelden Hermen Broers die zowel in 1553 als 1558 aangeslagen wordt voor een huis en enig land.⁵⁹ In 1561 is sprake van Hermen Broers weduwe.⁶⁰

Als houtkoper sluit Broer in 1584, samen met Cornelis Sijboutsz., een overeenkomst over houtwaren met Pieter Jansz. Cort, schipper op 'Het Lam', dat onder zeil ligt om naar Noorwegen te vertrekken.⁶¹ In hetzelfde jaar heeft hij een probleem over de aankoop van een portie naafhout, waarover hij Joost Claesz. Ruych, wielmaker, en Jacob Lambertsz., schipper, laat getuigen.⁶²

Op 15 juli 1584 koopt hij een bed, dat hij pas op 1 april van het jaar daarop hoeft te betalen met de opvallende bepaling dat 'indien 't kind van Geert Jans hetwelk

zij gewonnen heeft bij haar eerste man, dan nog in levende lijve is en anders niet'. De verkoopster blijkt Jannetgen Everts te zijn, anders genaamd Jannetgen van Campen (mogelijk zijn latere tweede vrouw), een koopvrouw in lakens en beddengoed, die op dat moment ziek in bed ligt.⁶³

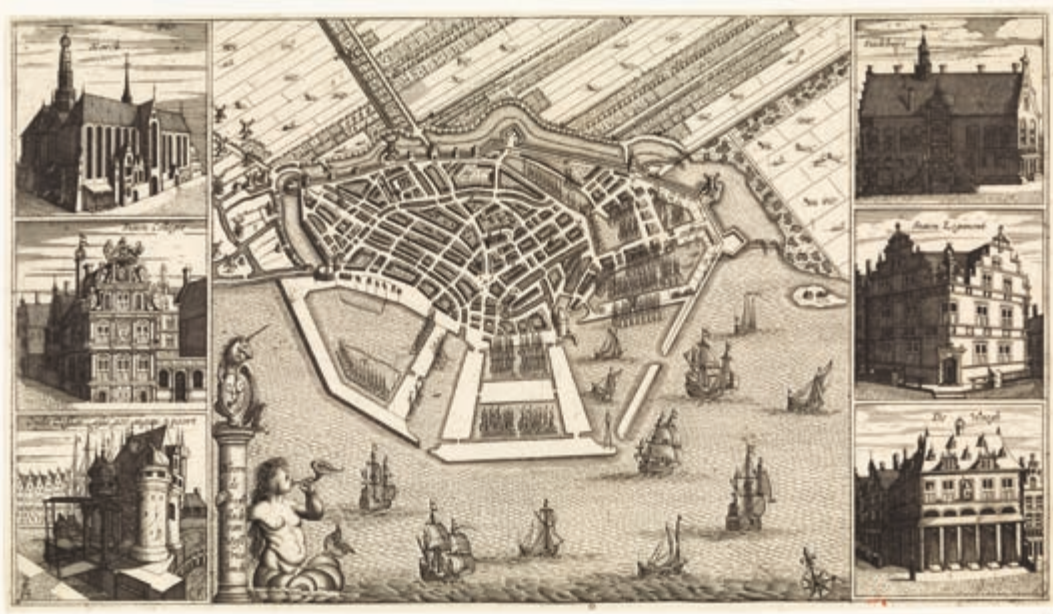
In 1586 wordt hem gevraagd wat hij eigenlijk te zoeken had in de zeepziederij van Ysbrant Pieters, mogelijk in verband te brengen met een conflict met de compagnie van Gerrit Melisz. (IV-2).⁶⁴

Broer Harmensz. bewijst op 5 juli 1600 zijn twee minderjarige kinderen Jan en Marij, geprocureerd bij Geerte Jansdr., hun moeders erfenis, elk de som van 750 carolusgulden. Namens moederszijde zijn aanwezig Cornelis Dirksz. (III-3.a) als halfbroer en Dirk Cornelisz. Waerden (IV-4) als 'ener susterlings man'.⁶⁵

Na zijn onverwachte overlijden te Alkmaar compareren op 8 mei 1601 voor weesmeesters van Hoorn Pieter Jansz. Geusebroeck als susterling van vaderszijde, Jacob Garbrantsz. als susterlingsman van vaderszijde alsmede Dirk Cornelisz. Waerden als oud-susterlings man van moederszijde over de twee nagelaten kinderen van Broer Harmensz., waarvan Geert Jansdr. de moeder was, om de nagelaten goederen aan te brengen.⁶⁶

Pas op 4 april 1602 wordt de boedelrekening aangebracht door Jacob Meerhout als voogd van Marij Broers en Jan Broersz. en Dirk Cornelisz. Waerden als man en voogd van Griet Claes (IV-4), susterling van wijlen Geert Jans. Behalve 't Vergulde Hooff' en vijf roeden buitendijks land zijn er een stuk of dertien rentebrieven en obligaties. Een ervan is een lijfrentebrief van 105 gulden op de stad Hoorn ten name van zijn zoon Jan Broersz. Verder zit er een viertal tussen op personen te Zwaag en Wognum. Aan contant geld is ruim 925 gulden aangetroffen. Betalingen zijn er onder andere gedaan (al gedateerd 8 september 1598) aan Jannetgen, de weduwe van

Kaart en voor-
naamste gebouwen
van Hoorn,
Hendrik Gerritsz.
Pot, 1590 - 1657

Broer Hermansz. en aan Cornelis Dirksz., de voorzoon van wijlen Guert Jans.⁶⁷ Op 22 april 1602 brengt Jacob Meerhout nog een nagekomen rentebrief aan, sprekende op Egbert Claesz. Pottebacker.

Volgens het Staatboek van de Weeskamer trouwt tijdens de afwikkeling Marij Broers met Jan Pietersz. Op 22 april 1603 neemt de laatste de erfenis aan, onder verband van zijn persoon en goederen van zijn vader Pieter Wiggersz., uit handen van weesmeesters en in bijzijn van Pieter Jacobsz. Geusebroeck en Dirk Cornelisz. Waerden mitsgaders Jacob Meerhout. Jan Broersz. overlijdt echter tussen 8 september 1603 en begin 1604. Op 11 mei 1604 neemt Jan Pietersz. als man van Marij Broers en enige erfgenaam van haar broer de erfenis in ontvangst. Hij stelt borg zijn persoon en goederen, alsmede die van zijn vader Pieter Wiggersz., houtkoper

Uit het eerste huwelijk:

- a. *Cornelis Dirksz.* (Pottebacker, 1562 ?), geb. vóór 1584, overl. ca. 1606, tr. *Welmoet Jansdr.*, geb. Hoorn, overl. vóór 1619; zij tr. 2^e (otr. Hoorn 3-6-1606) *Buye (Buije, Boije) Cornelisz. Rood(t)*, geb. Hensbroeck, wonende Hoorn (1606), weduwnaar; hij tr. 3^e Hoorn 30-6-1619 Ael Harnesdr., weduwe.
Cornelis Dirksz. heeft geen nakomelingen.

Uit het tweede huwelijk, ged. te Hoorn:

- b. *Herman Broersz.*, ged. 12-6-1580, jong overl.
- c. *Jan Broersz.*, ged. 3-4-1582, overl. tussen 4-4-1602 en 10-11-1607. Geen nageslacht.
- d. *Marij Broersdr.*, ged. 15-5-1584, overl. tussen 6-12-1612 en mei 1635, tr. 1^e (tussen 8-5-1601 en 4-4-1602) *Jan Pietersz.*, houtkoper, zoon van Pieter Wiggersz., houtkoper, tr. 2^e (otr. Leeuwarden, proclamaties 5 en 20-7-1606), (t.h.v. Dirk Cornelisz. Waerden) Hoorn (otr. 15-7) 31-7-1606 *Pieter Anthonijsz. Hartman(s)*, van Antwerpen (1606), in 1605 nog burger van Leeuwarden, lakenverwer ald. wonende Tuinen, buiten 'die farverie' (1606),⁶⁸ weduwnaar van Neeltje Pieters,⁶⁹ tr. 3^e (t.h.v. de bruidegom) Hoorn (otr. 15-8) 30-8-1610 *Jan Pietersz. van Schoonen*, waard in de Oude Schuttersdoelen, overl. na mei 1635, zoon van Pieter Jansz. van Schoonen, timmerman (1607)⁷⁰ en Marij Claes, en weduwnaar van Meynou Cornelis Lakeman.⁷¹
- e. *Frans Broersz.*, ged. 19-1-1588, jong overl.

IV. *Claes Jansz. Pottebacker*, geb. vóór ca. 1525 (aangezien hij in 1549 al optreedt als voogd van zijn moeder), pottenbakker aan de Nieuwendam en reder, eigenaar enig land (1558, 1561), nog vermeld 1582,⁷² tr. Hoorn (voor het eerst als geh. genoemd 29-11-1557) *Ludu (Luduwe) Egbertsdr.*, reder (1591) en koopvrouw, overl. tussen 30-7-1599 en 18-3-1623, dochter van Egbert Jansz., lakenslijter (1550-1552),⁷³ wonende in een huis op de haven, bezitter van zeker grafelijk

leenland buiten de Koepoort, gelegen in Pelgrims grote weide, en Evrou Thijsesdr. (Evrou Thijssesdr. is in tweede echt gehuwd met Claes Cornelisz. Sloods (Sloedts)).

Claes Jansz. Pottebacker woont in 1557, evenals zijn voorouders, aan de Nieuwendam naast Jan Cleyert.⁷⁴ Hij wordt genoemd in de belastingkohieren van de 10^e penning (1553 Clais Jansz.,⁷⁵ 1561 en 1562⁷⁶) en morgengelden (1558).⁷⁷ Het huis wordt aangeduid als het dertigste huis aan de Nieuwendam (1553, 1562) met een potschuur (1562) tussen 'des stedes Houtuyn ende streckende tot anden Vijzelstrait' (1562), beide malen getaxeerd op 20 gulden. Bij dit huis staat ook de pottenbakkerij die nog lang in gebruik blijft en pas in 1598 door zijn zoon wordt verhuurd en verbouwd wordt tot een zeepziederij.

Voorts bezit Claes Jansz. Pottebacker enig land ('dardalf morghen en een half hondt') te Hoorn, dat hij in 1558 verhuurt aan Jan Egbertsz.⁷⁸

In 1561 wordt hij aangeslagen voor nog twee morgen en twee hond land, gebruikt door Willem Jansz. van Eerstwoud.⁷⁹ Ludu Egbertsz. woont in 1593 op het West.

Grafelijk leen

Een vermelding in de grafelijke leenkamers geeft veel inzicht in haar familie-achtergrond. Het betreft het leeneigendom van een stukje land te Hoorn, groot 2 morgen en 1½ hond, ten noorden begrensd aan de Koepoortsweg, voorheen onderdeel van de Pelgrims grote weide, dat op 13 maart 1548 overgedragen wordt door Pieter Cornelisz. aan Jan Egbertsz. Na diens dood gaat het op 16 september 1564 over op zijn zoon Egbert Jansz., gehuwd met Evrou Thijssesdr. (IV). Egbert sterft in 1571 waarna zijn dochter Grietje Egbertsz., gehuwd met Reiner Dirksz. op 7 maart 1571 de rechten verkrijgt. Vervolgens gaan op 27 juni 1583 de rechten over naar op Egbert Nikolaasz. te Hoorn. Hij zal dezelfde zijn als Egbert Claesz. Pottebacker (IV-1), de zoon van Ludu Egbertsz. Op 11 november 1606 gaan de leenrechten naar Pieter Frederiksz. te Hoorn die ze op 25 juli 1607 overdraagt aan Jan Cornelisz. Waarden, gasthuismeester voor het Armengasthuis te Hoorn. De reeks eindigt met een overdracht aan het Gasthuis op 7 augustus 1607.⁸⁰

De vroegst bekende vermelding van Claes Jansz. Pottebacker is op 15 mei 1549 (voogd van zijn moeder). Op 26 oktober 1549 compareert voor schepenen Gherbrant Heijnsz. Seijlmaker contra Elbert scoenmaecker, Cornelis penmaecker, Ellert Houtsager en Claes Jansz. Pottebacker om betaling voor 1½ last rogge.⁸¹

Op 19 december 1552 worden door Jacob Heynricxsz. Pottebacker 'geweldelick de glasen ingesmeten' van Claes Jansz. Pottebackers huis, hetgeen de dader op een boete van 17 stuiver komt te staan.⁸²

Op 17 januari 1564 pandt Claes (de weduwe van) Bouwen Jansz. en Gerbrant Eeckman om betaling van 36 gulden wegens het leveren van 'deck pannen'.⁸³

Claes Jansz. Pottebacker e.a. hebben 25 februari 1575 nog geld tegoed van een schip dat destijds door Jan Sael verkocht is.⁸⁴

In 1578 levert hij pannen en potten aan het klooster Bethlehem in de Bangert.⁸⁵ Het Agnes Convent in Hoorn, waar na de opheffing van de kloosters de overgebleven zusters bij elkaar geplaatst waren, betaalt op 31 mei 1578 een bedrag van 6 gulden 16 stuiver en 1 penning

'aen Claes Jansz. poottebackker van seecke(re) pannen en potten die daer door closter gehaelt sijn'.⁸⁶

Claes Jansz. Pottebacker, voogd van de weeskinderen van Jan Maertsz.

Op 7 februari 1568 compareren Claes Jansz. Pottebacker, voogd van de weeskinderen van Jan Maertsz. timmerman, en Pieter Maertsz. van Schellinckhout als oom van de kinderen van vaderszijde, samen met de weesmeesters en verklaren dat in het jaar 1562 Jan Maertsz. verkocht heeft aan Gerrit Gerritsz. mesmaecker een huis en erf, gelegen in de Oosterstraat op de oosterhoek van Sint Jeroenssteeg en dat het huis geheel betaald is en nu zijn vrij eigendom is. De opbrengst is gebracht op rekening van de weeskinderen. Gerrit Gerritsz. bekent schuldig te wesen aan de kinderen van Jan Maertsz. timmerman 225 gulden van 40 groot Vlaams 't stuk.⁸⁷

Claes Jansz. Pottebacker heeft eveneens als voogd van het weeskind van Jan Maertsz. timmerman in 1573 diverse kwesties met Claes Cornelisz. Sloods, de stiefvader van zijn vrouw Ludu Egbertsdr., over de betaling van 15 gulden rente.⁸⁸

Claes Jansz. Pottebacker als voogd van Egbert Jansz.' kinderen

In 1581-82 is Claes Jansz. Pottebacker voogd van Egbert Jansz.' kinderen te weten Ludu Egbertsdr., zijn vrouw en Griet Egbertsdr., in een zaak met schipper Jacob Pietersz. op 't Nieuweland, en later diens weduwe, over betaling van verhuurde 'huisinge'.⁸⁹

Claes Jansz. Pottebacker, voogd van de weeskinderen van schipper Claes Jansz. uit Wognum

Op 30 juli 1563 treedt Herman Contractus op contra Claes Jansz. Pottebacker als voogd van de weeskinderen van schipper Claes Jansz. van Wognum om drie gulden.⁹⁰

Claes Jansz. Pottebacker als voogd van de kinderen van Claes Jansz. tot Wognum met de weesmeesters panden op 28 april en 28 november 1578 Gerrit Braller om twaalf gulden verlopen rente volgens zijn constitutiebrief. In november pandt hij als voogd van zijn moeder Lysbeth Pietersdr. dezelfde Gerrit Braller om twaalf gulden.⁹¹

19 september 1578 procedeert Claes Jansz. Pottebacker als voogd van Claes Jansz. van Wognums kind, met de weesmeesters, contra Allert Quirinusz. als possesseur van 's kinds hypotheek om betaling van 28 gulden als rest van zeven jaren verlopen rente, nog eens om zes gulden van een jaar verlopen rente en tenslotte om opbrenging van 100 gulden, zijnde de hoofdsom van de hypotheek die nu is verkocht aan de stad.⁹²

De erfgenamen van Marie Pieters (een nog onbekend familielid van Ludu Egbertsdr.), te weten: Jan Claesz. Seylemaecker, Egbert Claesz., Gerrit Melisz. als man en voogd van Geerte Claesdr., tezamen vervangende Griet Claesdr., hun zuster, mitsgaders Jan Hil-

lebrantsz. van Warmenhuizen als voogd van Lijsbet Claesdr. en Jan Fransz. uit d'Eijderstee als man en voogd van Pieterken Jansdr., verkopen 13 februari 1591 een huis in de Oosterstraat.⁹³

Handtekening
Jan Claesz
Seylemaecker
19-10-1584

Op 18 juni 1591 testeert Ludu Egberts, weduwe van Claes Jansz. Pottebacker, waarbij ze bepaalt dat Egbert Claesz. en Geert Claesdr., tegenwoordig huisvrouw van Gerrit Melisz. als hun legitieme portie zullen genieten de som van 400 carolusgulden. Voorts zullen ze van de andere goederen levenslang de jaarlijkse vruchtopbrengst mogen genieten. Daarna mogen de goederen niet vervreemd worden van het bloed van de testatrice, maar blijven aan de zijde waarvan het gekomen is. Ook verbiedt ze om daarvan eventuele afrekeningen van 'trebellianica' te doen. Tot universeel erfgenaam benoemt ze haar jongste dochter Griete Claesdr. of haar wettige descendenten, mitsgaders de nagelaten kinderen van Jan Claesz., haar overleden zoon in plaats van hun vader tezamen, en het kind of de kinderen van Egbert Claesz. in plaats van hun vader. Bij haar overlijden zullen de kinderen van Egbert Claesz. hun portie van de goederen ontvangen. Egbert mag daarvan zijn leven lang het vruchtgebruik genieten, maar niets verkopen van de goederen. Mocht Griete Claesdr. overlijden zonder kinderen, dan zal haar erfdeel gedeeld worden tussen Geert Claesdr. en al haar broers kinderen in de plaats van hun ouders. Insgelijks bij het overlijden van Geert Claesdr. Ludu plaatst haar handmerk.⁹⁴

Als in 1593 haar dochter Geert Claesdr. is overleden, past Ludu op 2 juni 1593 haar testament aan. De legitieme portie van Egbert Claesz. is verhoogd tot 600 carolusgulden. De regeling waarbij Egbert Claesz. wel het vruchtgebruik van haar goederen mag genieten maar van de hoofdsom moet afblijven, blijft gehandhaafd. Dat kapitaal zal moeten overgaan op haar kindskinderen die zullen erven van het ene kindskind op het andere tot de laatste toe inclusief, en indien het laatste kindskind zonder wettige geboorte na te laten gestorven zou zijn, zal de possessie van deze goederen vallen aan de linie en bloede van testatrice waarvan ze gekomen zijn. Het testament is gepasseerd in 'De Schrijvende Handt', het huis van notaris Van Haerlem.⁹⁵

In 1591 wordt Ludu Egberts, weduwe van Claes Jansz. Pottebacker met haar kinderen, maar onder andere ook Melis Ewoutsz. tot Alkmaar, genoemd als een van de reders van het schip 'De Vuerighe Draeck'. Samen machtigen ze Jacques Walraven voor het innen van gelden.⁹⁶

In de Grote kerk van Hoorn had Ludu Egbertsdr. drie graven. In de zuidzijde graf nr. 352 en nr. 353 die op 18 maart 1623 worden aangegeven door haar dochter Griet Claesdr. met de kinderen van Jan Claesz. Seijlmaker en Egbert Claesz. Pottebacker. In de noordzijde is het graf nr. 200 dat Griet Claesdr. aangeeft op 13 mei 1623, eveneens met haar broers kinderen.⁹⁷

Uit dit huwelijk (geboren tussen circa 1550 en circa 1565, Griet wordt jongste dochter genoemd):

1. *Egbert Claesz. Pottebacker*, geb. Hoorn, pottenbakker aan de Nieuwendam, eigenaar grafelijk leen bij de Koepoortsweg tussen 27-6-1583 en 11-11-1606, overl. tussen 16-6-1612⁹⁸ en 18-3-1623,⁹⁹ tr. Hoorn omstreeks 1580 (berekend) *Geert Cornelisdr. (Merens)*, geb. na ca. 1555, leeft nog 12-1-1616, dochter van Cornelis Jan Matthijsz. en Aegt Joostes, vulgo Rijcke Aegt.¹⁰⁰ Hieruit nageslacht.

Geert Cornelisdr. was al vroeg wees. Haar vader is gestorven in december 1573, haar moeder Aegt stierf al op 15 juni 1561.¹⁰¹ De vader van Egbert Claesz. Pottebacker sterft tussen 1581 en 1591. Na diens dood neemt hij het huis met potschuur aan de Nieuwendam te Hoorn over. Hij zal daar enige tijd gebakken hebben of laten bakken, zonder er rijk van te worden. In 1598 verhuurt hij het woonhuis, erf, keukentje en de potschuur, met een uitgang tot aan de dijk, voor een periode van acht jaar aan Aris Hermansz., die het bedrijf verbouwt tot een zeepziederij. Hierbij zijn getuigen zijn zwager Dirk Cornelisz. Waerden en diens broer Jacob Cornelisz. Waerden.¹⁰²

De indruk bestaat dat Egbert Claesz. Pottebacker geen gemakkelijk persoon is geweest, in conflicten belandde en regelmatig verlegen zat om geld. Hij had (huur) inkomen uit de pottenbakkerij en waarschijnlijk ook pachtopbrengst uit het grafelijk leen. Mogelijk was er nog enig vermogen van de familie van zijn vrouw. Van het vermogen van zijn moeder wordt hij, binnen enkele weken na het overlijden van zijn enige broer Jan Claesz. (IV-3), in 1591 uitgesloten. Na moeders dood (na 1599) mag hij alleen het vruchtgebruik genieten, maar de hoofdsom gaat naar zijn kinderen. Wel wordt hem een bedrag van 600 gulden in het vooruitzicht gesteld. In 1599 spant de grootmoeder (Haes Claes) van de kinderen van Jan Claesz. zich nog extra in om het erfdeel van haar kleinkinderen veilig te stellen. Op 30 juli 1599 compareren daarom Ludu Egbertsdr., nagelaten weduwe van Claes Jansz. Pottebacker met Dirck Cornelisz. Waerden, haar zwager en voogd ter eenre zijde en Haes Claes, weduwe van Cornelis Dirksz. (zie bij kind 3, Jan) met Cornelis Cornelisz. Veen, tegenwoordig burgemeester, haar zoon en voogd ter andere zijde. Met verwijzing naar het aanvullende testament van Ludu Egberts uit 1593 spreken beiden af, gelijk zij ook beloven met daden, dat zij over het erfdeel uit hun goederen van de nagelaten kinderen van hun (schoon)zoon Jan Claesz. Zeijlemaecker niet geheel of deels op andere wijze zullen beschikken. Voorts beloven ze dat de erfenis die ab intestato van Ludu Egberts op de voornoemde kinderen en van Haes Claes op die van haar voornoemde dochter nagelaten zijn, bij hun overlijden op deze kinderen zullen komen, waarbij goederen in de dode hand uitgesloten blijven. Onder de akte staan de handtekeningen van alle comparanten.¹⁰³

In de archiefstukken verschijnt Egbert Claesz. Pottebacker voor het eerst op 9 juli 1583 wanneer hem door Joost (van Rhijn?) een boete wordt opgelegd vanwege het verzuimen van een wacht.¹⁰⁴

In 1586 pandt hij Trijn Jansdr., huisvrouw van Cornelis Pouwelsz., een man die in 1590 naar Oost-Indië vaart.¹⁰⁵

In de jaren 1592-1593 is hij samen met zijn moeder Ludu Egbertsdr. nog partij bij de afwikkeling van de nalatenschap van zijn zuster Geert Claesdr., waarbij een schuld van 3200 gulden is gebleken aan de compagnie van Joost Calabar (Claversz.).

Geert Cornelis, huisvrouw van Egbert Claesz. Pottebacker, geassisteerd met Dirck Cornelisz. Waerden compareert 4 december 1600 om een volmacht te verstrekken aan Joost van Rhijn in een onbekende zaak tegen Jacob Mertsz. Kuyck, wonende tot Bremen.¹⁰⁶

Op 11 februari 1608 blijkt dat Egbert Claesz. Pottebacker al sinds 1598 en 1599 onderhandelt met Dirk Cornelisz. Waerden, zijn zwager, over een huurschuld van 135 gulden.¹⁰⁷

Egbert Claesz. Pottebacker transporteert 8 oktober 1611 aan Gerrit Willemsz. Pottebacker een rentebrief van 600 gulden hoofdgeld, sprekende op Dirck Adriaensz., waard in't Paradijs, gedateerd 11 juni 1607, voor schepenen Tymen Melisz. en mr. Claes Jans Carbasius (handtekening: mr. Nicolais Carbasius).¹⁰⁸

Een request van Egbert Claesz. Pottebacker wordt behandeld op de vergadering van burgemeesters van 19 januari 1615. Hij vraagt verlaging van de verponding omdat zijn huis, staand op de Nieuwendam en de woning daarachter 'te hoock en krawondingen soude staan' (?). Dit verzoek wordt afgewezen.¹⁰⁹

2. *Geert (Geertruijt) Claesdr.*, geb. Hoorn, overl. ald. tussen 22-7-1592 (ziek te bedde)¹¹⁰ en 23-4-1593,¹¹¹ tr. Hoorn (huw. voorw. 25-1-1580) *Gerrit Melisz.*, geb. Hoorn, koopman, o.a. in zeep en huiden, kaaskoper, woont te Hoorn en in 1593 te Alkmaar, begr. Alkmaar 12-10-1602, zoon van Melis Ewoutsz. (ook Melis Albout Caescop), kaaskoper in de Noorderstraat, poorter van Hoorn, wonende Alkmaar (1591, 1592) en Willebrech Gerritsdr.¹¹² Uit zijn huwelijk met Geert Claesdr. geen nagelaten kinderen.

In Alkmaar heeft Gerrit Melisz. een buitenechtelijke relatie met Trijn Hendriks, waaruit een dochter Geertje, overleden na 8 oktober 1602.

3. *Jan Claesz. Zeijlemaecker (Seijlmaecker)*, geb. Hoorn, zeilmaker, schepen van Hoorn (1584-1586, 1588 en 1590), voogd Huiszittende Armen-Weeshuis (1587 en 1589), overl. tussen 13-2-1591¹¹³ en 12-6-1592,¹¹⁴ tr. Hoorn ca. 1581 (berekend) *Marij Cornelisdr. Veen*, geb. Hoorn, overl. na 8-6-1638, dochter van Cornelis Dirksz. (Cornelis Dirksz. Veen alias Moij Pelser), mogelijk koopman in pelzen (bont), schepen van Hoorn (1574, 1576 en 1578), kaaskoper (1584),¹¹⁵ burgemeester (1580), vroedschap (1580), en Haes Claesdr. (Haesje Moij Pelsers), koopvrouw en reder.¹¹⁶ Hieruit nageslacht Carbasius.

Van Jan Claesz. Zeijlemaecker is een schepenzegel bekend. In 1586 zegelt hij met een rond zegel van circa 2,5 cm doorsnede in okergele was, waarin een laat-gotisch schild met inkepingen aan de drie rechte zijden en daarop afgebeeld de letter Z of S (van Seylmaecker) met het omschrift Jan Claesz. Seylmaker.¹¹⁷ In een bewaard gebleven zegel van zijn kleinzoon Dirk (Theodorus) Carbasius is de letter Z nog steeds terug te vinden.¹¹⁸ In 1588 komt een schepenzegel voor met het omschrift Jan Claesz. Schoenmakers. Hieruit moet geconcludeerd worden dat de zeilmaker en de schoenmaker verschillende personen zijn.

Op 11 april 1585 bekent Pieter Jansz. 'in de As-tonnen' een schuld van 166 gulden aan Jan Claesz. Seylmaecker, schepen, voor zeilen die hij volgens contract ontvangen heeft.¹¹⁹

Op 29 juni 1587 heeft Jan Claes Seijlemaecker 100 carolusgulden tegoed van Jan Claesz. Bets uit zaak van koop en levering van rogge.¹²⁰

4. *Griete Claesdr.*, geb. Hoorn, overl. na 13-5-1623,¹²¹ tr. Hoorn (huw. voorw. 28-1-1593)¹²² 13-2-1593 *Dirk Cornelisz. Waerden*, geb. Hoorn ca. 1567 (in 1602 ca. 35 jaar oud),¹²³ zeepzieder (1602), collecteur der verpondingen van de landen in de ban van Hoorn (1594),¹²⁴ overl. tussen 11-2-1608 en 20-1-1615, zoon van Cornelis Jacobsz. (van) Waerden, schepen van Hoorn (1572, 1595, 1597 en 1600) en N.N. Jansdr. Hieruit nageslacht Waerden.

Iib. *Nanning Claesz. Holler*, wordt tussen 1515 en 1533 veelvuldig in de Hoornse bronnen vermeld. Zijn werkzaamheden komen het meest overeen met die van aannemer, overl. tussen 1533 en 6-3-1534, tr. *Griet Hesis (Griet Nanninx Holler wijf)*, nog genoemd 9-3-1534.

De eerste vermelding van Nanning Holler is op 17 juli 1515, wanneer Jacob Pieter Meus een zeker bedrag van hem eist.¹²⁵

Nanning Claesz. Holler als aannemer

Voor zijn bouwprojecten koopt hij op 27 februari 1521 stenen en kalk van Dirck Stoeltgen,¹²⁶ op 16 mei 1624 worden 2400 [dak]pannen geleverd door grote Albert van Meer [?],¹²⁷ op 15 september 1524 steen van Pieter Jansz.,¹²⁸ op 23 september 1524 worden hem stenen geleverd door Marijtgén Wolbrant Maertsz.' weduwe,¹²⁹ op 12 oktober 1524 hout door Volkert Jan Wybs,¹³⁰ en op 1 juli 1532 een balk van mr. Jacob Joosten.¹³¹ Ook koopt hij 'poteere' of 'poteerde' (aarde om potten van te bakken) op 16 april 1526 van Griet Outger Dircksz.' dochter, en op 2 oktober 1526 van Jelle van Venhuysen.¹³²

Op 12 juli 1521 moet hij Thomas Lambertsz. Cruijff arbeidsloon betalen voor het timmeren van een huis;¹³³ ook Claes Pietersz. de houtsager moet hij 3 juni 1523 arbeidsloon betalen,¹³⁴ en ook Gerijt de timmerman van Alkmaar op 9 oktober 1531.¹³⁵ Nanning Holler moet op 1 juli 1532 nog betalen aan Jan Pouwelsz. glaesmaker wegens arbeidsloon voor diens zoon.¹³⁶ Nanning Holler had hem aangenomen als timmerman op 27 juni 1531.¹³⁷ Ook een andere werkmán, genaamd Simon Meijnertsz. van Enkhuizen, krijgt 19 augustus 1532 nog arbeidsloon.¹³⁸ In 1532 bekent Nanning Holler bovendien nog schuld aan Mathijs Enes, Claes Reijlofs, Pieter Jansz., de schout en aan Oude Jan Pilgromsz.¹³⁹

In 1525 is er een bijzondere vermelding van de aanschaf van 'vier vizelen'. Waarschijnlijk worden daarmee bedoeld de hefwerktuigen waarmee scheefgezakte huizen en schuurtjes rechtgezet kunnen worden. De leveranciers zijn Gijsbert comen, Willem en Jacob Braskers van Aembrug [Eembrugge] en voor de schuld stelt Gijsbert Jacob van Aemsfoert zich borg.¹⁴⁰

Op 7 juni 1531 belooft Nanning Claesz. Holler dat hij tien palen zal slaan in het bolwerk van Jacob Jansz. schoenmakers huis zonder loon daarvoor te hebben en indien Jacob

Jansz. dit binnen vier jaar niet begeert, zal Nanning aan dit werk geen verplichtingen meer hebben.¹⁴¹

Griet Nanning Hollers huisvrouw

Griet Nannincx Holler heeft volgens het schotboek van 1518 uit een eerder huwelijk volwassen kinderen, waaronder een dochter. Haar familienaam blijkt uit een inschrijving op 11 maart 1524. 'Nanning Hollers huisvrouw' Griet Hesis bekent Lijsbeth Eelmans 13 gouden guldens voor een paar Hoornse lakenen.¹⁴²

Griet Nanning Hollers huisvrouw wordt tussen 10 februari 1529 en 11 februari 1532 regelmatig genoemd in schepenakten. Het gaat om te betalen bedragen aan Claes Pieter Moens op 10 februari 1529, aan Pieter Maertsz. op 11 februari 1529, aan Balich Baert Jansz.' dochter wegens huishuur op 7 juni 1531, en aan Albert (Allert Jansz.) van Blockzijl op 22 november en 11 december 1532 voor levering van turf.¹⁴³

In diezelfde periode staat ze ook vermeld als de huisvrouw van Nanning Holler, schuldig aan Weijn Reijner Claesz. van laken, 26 mei 1530;¹⁴⁴ Nanning Hollers huisvrouw, schuldig aan Pieter Lou van vlees, 8 mei 1531;¹⁴⁵ Nanning Claes Hollers huisvrouw schuldig aan Jan Gherijtsz., 15 december 1533.¹⁴⁶

Op 6 maart 1534 is sprake van Griet Nannincx Holler weduwe die een schuld heeft bij Jan Baerntsz. van Steenwijck.¹⁴⁷ Op 28 april 1544 bekent Griet Nanning Hollers dat zij aan Jan van Edam verhuurd heeft het huis op het Noort waar Pouwels Lou gestorven is.¹⁴⁸

Familiezaken

Op 18 september 1525 heeft Nanning Holler opgedragen en kwijtgescholden Pieter en Griet, de kinderen van Pieter Claesz., 44 gulden die hun toekomen van rente die Jacob Jansz. schoenmaker aan hen moet betalen. Evenzo 50 gulden die hun toekomen van de erfgenamen van Wijbrant Jansz. Die erfgenamen, bij name Jan Pilgromsz. en de weesmeesters voor de andere onmondige kinderen, hebben toegezegd deze penningen aan de kinderen uit te keren.¹⁴⁹

Uit dit huwelijk:

1. *Nanning Holler*, waarschijnlijk ook werkzaam in de bouw (1536-1539), overl. na 11-1-1542.

Na het overlijden van zijn vader in 1533-34 wordt Nanning Holler herhaaldelijk vermeld. Nanning Holler koopt hout van Goetschalck Harmensz. van Deventer, 18 augustus 1536, hout van comen Evert Jansz., 8 mei 1538, 17 maart 1539,¹⁵⁰ steen en kalk van Oude Jan Pilgromsz., 19 februari 1537.¹⁵¹ Ook zijn er rekeningen van Dieu Jan van Necks, 8 juli 1538¹⁵² en Claes Pietersz., 27 januari 1539.¹⁵³ Op 11 januari 1542 eist hij van Jan Mourys een zeker bedrag voor vis.¹⁵⁴

Koop van een oude baerdse van Sem Niengsz.

In 1535 blijkt dat Nanning Holler een oude baerdse gekocht heeft van Sem Niengsz.¹⁵⁵ Dat is een sloopstijp waarvoor gezeild en geroeid kan worden en in oorlogstijd van

groot nut kan zijn als de wind plotseling wegvalt. Aan Aecht Sem Niengs weduwe (Aecht Semmes) worden nog tot 7 februari 1537 betalingen gedaan.¹⁵⁶

Al op 11 februari 1534 stelt Nanning Holler een hypotheek op, onder andere de helft van de waarde van zijn huis en erf op de Nieuwendam als waarborg voor de overeenkomst met Sem Niengsz.¹⁵⁷

Op 11 juli 1537 is sprake van een huis, gekocht van Nanning Holler waarvan Duijf Outgersdr. de eerste custing ontvangt die Arijs Jansz. onder het gerecht heeft gebracht. Schepen Wigger Jansz. stelt zich borg voor Arijs.¹⁵⁸

2. *Pieter Nanning Holler.*

Op 14 augustus 1532 wordt Pieter Nanning Hollers stiefdochter gepand door Lijsbet Jan Claes van Zwaag.¹⁵⁹

Iic. *Jonge Claes Holler*, later *Claes Holler (Pottebacker, 1540)*, mogelijk schipper op o.a. Monickendam, overl. 1552, tr. (vóór 15-6-1538) *Meijnu Ellertsdr.*

Uit de bewoningsgeschiedenis van de Nieuwendam, zoals gereconstrueerd door Christiaan Schrickx (2021) blijkt dat het aannemelijk is dat Jong Claes Holler dezelfde moet zijn als Claes Holler.

In dat geval is nog niet opgelost wie Welmoet of Wem Claes Holler is. Naar inhoud van het weesboek krijgt Welmoet Claes Hollers weduwe jaarlijks zeshalve gulden rente van Pieter Jacobsz. Zeijlmaker of diens huisvrouw. Voor elk van de jaren 1537-1539 lukt dat alleen na een schepenvonnis.¹⁶⁰

Op 12 maart 1540 wordt Claes Holler Pottebakker wegens verlopen pacht gepand door het Armen Gasthuis.¹⁶¹ Op 19 mei 1540 wordt Claes Holler of zijn huis op de Haven gepand door Heertgen Jan Florijs van Hem vanwege verlopen pacht.¹⁶² Op 24 mei 1540 bekent de huisvrouw van Claes Holler schuld aan Heert Florisz. uit Hem van verschenen pacht.¹⁶³

Meijnu Ellertsdr., de huisvrouw van Claes Holler bekent 15 juni 1538 een schuld van 32 gulden aan Nanning Holler, haar mans vader, wegens huishuur.¹⁶⁴ Op 21 februari 1543 klaagt Meijnu Claes Hollers de waard uit 'het Lantwyff aan.¹⁶⁵ Op 13 juli 1550 belooft Meijnu, de huisvrouw van Claes Holler haar borgen binnen drie weken te garanderen.¹⁶⁶ Meijnu Claes Hollers huisvrouw wordt 13 oktober 1550 gepand door Thonijs Clais voor vijf gulden geleend geld.¹⁶⁷

Op 12 september 1533 belooft Claes Holler Guert Leydeckers zes stuiver te betalen wegens geleverd bier.¹⁶⁸

Claes Holler belooft in 1537 enkele guldens te betalen aan mr. Wouter van Dalen.¹⁶⁹ Op 12 april 1540 eist hij 14 stuiver van Willem Evertsz. voor bier.¹⁷⁰ Verder zijn er in 1540 niet nader aangeduide zaken met Jaep Pietersz. en met Marijtge Jans op de Haven.¹⁷¹ Met Lobberich (Outgersz.) Crijgers twist Claes Holler tussen januari en september 1541 over verteerde penningen.¹⁷²

Op 7 februari 1550 worden Claes Holler en zijn wijf gepand door Cornelis Crijgher van Monickendam om betaling van verteerde kosten.¹⁷³ Dit zou een aanwijzing kunnen zijn dat hij met een schip langs de Zuiderzeekust voer. Dit wordt versterkt door een schepeninschrijving op 3 augustus 1547 waar de schout bij nacht c.s. zich contra Neel Pieters van Medenblixdr. richt om waakgeld te eisen van Claes Holler.¹⁷⁴

Interessant is dat op 15 april 1547 Ellert Pietersz. houtsager, Elbert Jan Heesz. schoenmaker en Claes Jansz. Potbacker tezamen en elk voor zich beloven alle kosten te betalen voor de bewaking van Claes Holler, die nu gevangen zit in de 'vangenisse'. Daartoe bestellen ze voor alle nachten de geweermaker Jan Gaiola, om te voorkomen dat hij voortijdig ontsnapt. ('niet uit te raken').¹⁷⁵

Claes Holler is op 18 mei 1552 geld schuldig aan Andries Lenaertsz. van geleend geld en arbeidsloon.¹⁷⁶

Vanaf 1552 wordt gesproken van Claes Hollers kinderen. Op 22 maart 1552 wordt Elbert Jansz. Hees ontheven van de voogdij.¹⁷⁷ Op 2 mei 1552 eist Trijn scipper Mieus van Claes Hollersdr. 18 stuiver van bier, door haar gehaald in kannen.¹⁷⁸

In mei 1552 eist Trijn Tames van Claes Hollers kinderen een bedrag van 'butter en broot'.¹⁷⁹ Op 28 juni 1553 verschijnt Anna Claes voor schepenen van Hoorn contra mr. Jan Medicus als voogd van Claes Hollers kinderen om drie gulden van arbeidsloon en twee gulden van planken.¹⁸⁰ Op 15 november 1553 verschijnt Beatris Cornelis contra Jan Medicus als voogd en namens Claes Hollers kinderen om betaling van vijf gulden en twee stuiver van geleend geld en arbeidsloon.¹⁸¹

Op 22 november 1555 verkoopt Elbert Jansz. Hees samen met de Heilige Geestmeesters namens Claes Hollers nagelaten weeskinderen een jaarrente op het huis van Claes Holler.¹⁸²

Uit dit huwelijk:

1. *Griet jonge Claes Hollers (Griet Claes Hollers).*

Griet Claes Hollersdr. kiest op 1 mei 1533 Gherijt Jansz. Braller tot haar voogd.¹⁸³ Op 19 augustus 1547 procedeert Griet Claes Hollers contra Luijt Stoeldreijer om arbeidsloon.¹⁸⁴ Op 12 oktober 1548 procedeert Griet jonge Claes Hollers contra Willem Jansz. Kistenmaker van wagenschot¹⁸⁵ en 21 juni 1553 wordt Griet Claes Hollers gepand door Jan van Neck vanwege linnen laken.¹⁸⁶

2. *Anna Claes Hollers.*

Anna wordt 7 juni 1553 gepand door Neel Jan Cleijers wegens verlopen rente.¹⁸⁷

3. *Barent Claesz. (Houtuynman)*

Op 19 juni 1555 koopt Barent Claesz. zijn zuster Anna Claes Hollers uit voor een bedrag van 65 gulden als eerste custen van een huis en erf met drie woningen, staande op Venidse en begrensd aan Vrederic Broecker (oostzijde) en Barent Willem Zees (westzijde). Hiervan heeft Jonge Jan Pillis op de Haven 51 gulden ontvangen in

volle betaling van de laatste custen van de voorn. woningen en erven, door Cornelis Jan Volckarts aan Anna Claes Hollers verkocht. Terzelfder tijd heeft Jong Jan Pilles de rest ontvangen van Cornelis Jan Volckarts huisvrouw. Jonge Jan Pilles stelt zich borg voor 18 gulden die Hillegondt comen Jaeps van Cornelis Jan Volckarts terzake van verlopen rente, resteren.¹⁸⁸

NASCHRIFT

Vervolgonderzoek naar de herkomst van de stamvader Claas Holler (1491) lijkt, gezien de rijkdom van het Hoornse archief, kansrijk. In een Register van opgelegde boeten Hoorn 1464-1470¹⁸⁹ komen voor Claes Hollair de mesmaker, Claes Hollander en Claes Hollander, heemraad van de Kooch. En eveneens Frerijc Dircz. Hollairs zwager en Vreric Hollander. In een nog te publiceren onderzoek naar schepenen in Hoorn werd bekend Claas Hollander, ook Claes Claesz., schepenen 1458 alsmede Claas Hollander, schepenen 1449. Tenslotte komt in het schotboek van circa 1430 nog voor Claes Hollaer op de Vijzelstraat, waar tevens staat Claes Hollander.¹⁹⁰

Zeer aannemelijk daarom dat met de namen Holler en Hollair dezelfde familie aangeduid wordt als Hollander.

AFKORTINGEN

NA	Nationaal Archief, Den Haag
NHA	Noord-Hollands Archief, Haarlem
oa	oud archief Hoorn
ona	oud notarieel archief Hoorn
rah	rechterlijk archief Hoorn
WFA	Westfries Archief, Hoorn (alles WFA tenzij anders vermeld)

NOTEN

- J.F. Wendte, 'Geleerdheid, geld en een fraaie familienaam. Carbasius aan het begin van de zeventiende eeuw', in *Ons Voorgeslacht* 75 (april 2020), pag. 154-161; J.F. Wendte, *Het Westfries geslacht Carbasius* (Eigen uitgave, Amsterdam 1986).
- Een Latijns leenwoord uit het Oud-Grieks dat oorspronkelijk katoen of gemaakt van katoen betekent.
- oah 0348, inv. nr. 2626, Gedingen tussen Hoorn en Thyman van Wieringen c.s. voor het Hof en de Hoge Raad over het onderhoud van de dijk achter de Nieuwendam, 1555-1564, nrs. 3154 en 3155.
- Christiaan Schrickx, 'De opgraving van het Paradijs', in *Oud-Hoorn* (2020), nr. 3, pag. 65-72; C.P. Schrickx, met bijdrage D.M. Duijn, *De opgraving van de Zeevaart en de Dolfijn. Archeologisch onderzoek op de percelen Nieuwendam 19 en 20 in Hoorn*. West-Friese Archeologische Rapporten 162 (Hoorn 2021) (AWF_WAR_162_Nieuwendam 19-20 klein.pdf). Met in het tweede verslag een uitgebreide verhandeling over de pottenbakkers te Hoorn o.a. pag. 22-26.
- NHA 137, Familie Merens te Hoorn, inv. nr. 13, met vermelding in schepenrol Hoorn van 1491 dat Claes Holler betaalt aan Volkerts Taemsz. Bron is rah, inv. nr. 4138 of 4139.
- rah, inv. nr. 4143 schepenrol, 6jpg.
- rah, inv. nr. 4143 schepenrol, 15, 16 en 17jpg.
- rah, inv. nr. 4144 schepenrol, 140, 141 en 142jpg.
- rah, inv. nr. 4143 schepenrol, 77jpg.
- rah, inv. nr. 4143 schepenrol, 143 en 147jpg.
- rah, inv. nr. 4573 allerhande schepenakten, 19jpg.
- rah, inv. nr. 4573 allerhande schepenakten, 119jpg.
- rah, inv. nr. 4573 allerhande schepenakten, 113jpg.
- rah, inv. nr. 4144 schepenrol, 243, 245 en 246jpg, resp. 10-9 en 3 en 5-10-1525.
- rah, inv. nr. 4147 schepenrol, 2jpg.

16. rah, inv. nr. 4143 schepenrol, 89jgg.
17. oah, regesten nr. 1186.
18. oah, inv. nr. 1316, schotboek 1518.
19. rah, inv. nr. 4143 schepenrol, 11 en 12jgg.
20. rah, inv. nr. 4143 schepenrol, 11, 12, 13, 15 en 20jgg.
21. rah, inv. nr. 4143 schepenrol, 33jgg.
22. rah, inv. nr. 4143 schepenrol, 89jgg.
23. rah, inv. nr. 4143 schepenrol, 74, 75 en 102jgg.
24. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 178jgg.
25. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 51jgg.
26. rah, inv. nr. 4144 schepenrol, 245jgg.
27. rah, inv. nr. 4171 schepenrol, 52jgg.
28. rah, inv. nr. 4421 sententiën, 25jgg, 6-8-1549.
29. rah, inv. nr. 4155 schepenrol, 258jgg, waar gesproken wordt over de erfgenamen van Elbert Jansz. uit Blocker.
30. rah, inv. nr. 4421 sententiën 4421, 26jgg.
31. rah, inv. nr. 4144 schepenrol, 135jgg.
32. rah, inv. nr. 4145 schepenrol, 333jgg.
33. rah, inv. nr. 4575 allerhande schepenakten, 93jgg.
34. rah, inv. nr. 4576 allerhande schepenakten, 153jgg.
35. rah, inv. nr. 4526 transporten, 5 en 6 jgg.
36. rah, inv. nr. 4145 schepenrol, 73, 74, 75, 118, 192, 195, 201 en 203jgg, maart-oktober 1528.
37. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 150jgg.
38. rah, inv. nr. 4151 schepenrol, 206 en 207jgg.
39. rah, inv. nr. 4421 schepenrol, 114jgg.
40. rah, inv. nr. 4576 allerhande schepenakten, 270 jgg, 26-9-1544 en aantekening marge in 11-3-1546.
41. rah, inv. nr. 4576 allerhande schepenakten, 273jgg, 11-3 en 11-5-1546.
42. rah, inv. nr. 4421 sententiën, 215jgg.
43. rah, inv. nr. 4146 schepenrol, 315jgg.
44. rah, inv. nr. 4149 schepenrol, 33jgg.
45. rah, inv. nr. 4150 schepenrol, 195jgg.
46. rah, inv. nr. 4573 allerhande schepenakten, 115jgg.
47. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 60 jgg.
48. rah, inv. nr. 4576 allerhande schepenakten, 60 jgg.
49. rah, inv. nr. 4148 schepenrol, 254jgg.
50. rah, inv. nr. 4148 schepenrol, 258jgg.
51. rah, inv. nr. 4576 allerhande schepenakten, 104jgg.
52. rah, inv. nr. 4576 allerhande schepenakten, 104jgg.
53. rah, inv. nr. 4149 schepenrol, 13jgg, 12-2-1550; rah, inv. nr. 4149 schepenrol, 18jgg.
54. rah, inv. nr. 4575 allerhande schepenakten, 138jgg, 12-3-1539.
55. rah, inv. nr. 4674 boedelpapieren, nr. 435.
56. rah, inv. nr. 4162 schepenrol, 26 en 188jgg, 25-5 en 10-12-1571.
57. rah, inv. nr. 4165 schepenrol, 157jgg.
58. ona, inv. nr. 2049, 92jgg.
59. NA, Archief Staten van Holland 1445-1572, inv. nr. 842, kohier 10^e penning Wognum 1553, fol. 5 en 20; NA, inv. nr. 1165, kohier 10^e penning 1556-1558, fol. 15v.
60. NA, Archief Staten van Holland 1445-1572 inv. nr. 1489, kohier 10^e penning Wognum 1561.
61. ona, inv. nr. 2049, bevrachtingscontract, 46jgg, 29-6-1584.
62. ona, inv. nr. 2050, verklaring, rekwirant, 139jgg, 15-3-1586.
63. ona, inv. nr. 2049, 53jgg, 15-7-1584.
64. ona, inv. nr. 2050, verklaring, 160jgg, 7-5-1586.
65. rah, inv. nr. 4648, Staatboek Weeskamer, fol. 140.
66. rah, inv. nr. 4648, Staatboek Weeskamer, fol. 178 e.v.
67. rah, inv. nr. 4648, Staatboek Weeskamer, fol. 219 e.v.
68. Historisch Centrum Leeuwarden, Schoorsteengeldregister 1606, Oost-Hoekster Espel, Leeuwarden.
69. Uit zijn eerste huwelijk vier kinderen: Pieter, Albert, Anthony en Adriaen Hartman.
70. rah, inv. nr. 4674, Weeskamer Hoorn, boedelpapieren nr. 408, getuige.
71. Uit haar eerste of tweede huwelijk een dochter, overl. na 6-12-1612; Uit het derde huwelijk: Broer Jansz., overl. na mei 1635 (zusterling van Thijs Maertsz. Goorn).
72. rah, inv. nr. 4171 schepenrol, 52jgg.
73. rah, inv. nr. 4149 schepenrol, 193jgg, 1550-1552.
74. rah, inv. nr. 4472 executie verkopeningen, 204jgg, 25-8-1557.
75. NA, Archief Staten van Holland vóór 1572, kohier 10^e penning Hoorn 1553, inv. nr. 655, fol. 8v.
76. Idem, kohier 10^e penning van Hoorn, 1562, inv. nr. 1303, fol. 18.
77. Idem, kohier morgengelden geheven te Hoorn in 1558, B, inv. nr. 139, fol. 3v. en fol. 4v.
78. Idem, kohier morgengelden geheven te Hoorn in 1558, B, inv. nr. 139, fol. 3v. en fol. 4v.
79. Idem, 2^e gedeelte kohier 10^e penning van Hoorn uit 1561, inv. nr. 1303, fol. 7-7v.
80. J.C. Kort, *Grafelijke lenen in Friesland ten westen van het Vlie*, zie Hogenda, Leenkamers (nr. 29). rah, inv. nr. 4422 sententiën, 175jgg, 24-9-1571.
81. rah, inv. nr. 4148 schepenrol, 287jgg.
82. rah, inv. nr. 4150 schepenrol, 82jgg.
83. rah, inv. nr. 4155 schepenrol, 224jgg.
84. rah, inv. nr. 4165 schepenrol, 297jgg.
85. Christiaan Schrickx, *Bethlehem in de Bangert* (Hilversum, Verloren, 2015).

86. Idem, verwezen wordt naar oa Hoorn, inv. nr. 844, bergnr. 1982, fol. 6v.
87. rah, inv. nr. 4526a transporten 1565-1570, 186 en 191 jpg.
88. rah, inv. nr. 4163 schepenrol, 181, 279, 286, 287, 297 en 303jpg.
89. rah, inv. nr. 4175 schepenrol, o.a. 12, 22, 55 en 67jpg.
90. rah, inv. nr. 4155 schepenrol, 124jpg.
91. rah, inv. nr. 4171 schepenrol, 52 en 336jpg.
92. rah, inv. nr. 4171 schepenrol, 230jpg.
93. rah, inv. nr. 4527a transporten, 202jpg, 13-2-1591.
94. ona, inv. nr. 2036, 272-273jpg.
95. ona, inv. nr. 2037, 273-274jpg.
96. ona, inv. nr. 2037, 9jpg, 24-11-1591.
97. Hoorn, Grafadministratie Grote Kerk, zie Hogenda, transcriptie Wendte.
98. rah, inv. nr. 4528a transporten, verkoopt aan Allert Jansz. kistenmaker.
99. Hoorn, Grafadministratie Grote kerk, zuidzijde nr. 352; NHA, Familiearchief Merens, inv. nr. 137, map 6a, volgens aantekeningen leeft Egbert nog in 1617 en is overl. vóór mei 1618.
100. A. Merens, *De geschiedenis van een Westfriese regentenfamilie* ('s-Gravenhage, Nijhoff, 1957).
101. Idem, pag. 26.
102. ona, inv. nr. 2052.158-160jpg, 31-3-1598.
103. ona, inv. nr. 2052, 173-174jpg, 30-7-1599.
104. oa 0348, Memorie burgemeesters 1583-1584, inv. nr. 94.
105. rah, inv. nr. 4179, schepenrol, 301jpg, 7-3-1586.
106. ona, inv. nr. 2042, 91jpg, 4-12-1600.
107. rah, inv. nr. 4201, schepenrol 174jpg, 11-2-1608.
108. rah, inv. nr. 4570, transporten, 12jpg.
109. oa 0348, Memorie burgemeesters 1612-1618, inv. nr. 104.
110. ona, inv. nr. 2037, 111-112jpg.
111. ona, inv. nr. 2037, 246jpg.
112. A.M.W. Bulk-Bunschoten, 'De Hoornse wetsverzetting in 1618', in: *Jaarboek CBG* 51 (1997), pag. 50-82. De ouders van Gerrit Melisz. trouwen te Alkmaar.
113. rah, inv. nr. 4527a transporten, 202jpg, 13-2-1591.
114. rah, inv. nr. 4579 allerhande schepenakten, 262jpg.
115. rah, inv. nr. 4579 allerhande schepenakten, 85jpg, 30-3-1584.
116. Mijn veronderstelling is dat zij een dochter is van Claes Jacobs Veen, de waagmeester (1534), gehuwd met Aef (genoemd periode 1535-1562) en dat haar kinderen de naam Veen van de moeder zijn gaan voeren.
117. oa, inv. nr. 1023 (nieuw 3133) Huiszittende Armenhuis, 20-5-1586.
118. J.F. Wendte, *Het Westfriese geslacht Carbasius*, bijlage 3: Familiewapen Carbasius, verwijzend naar lakafdruk uit 19-8-1662 in de collectie charters en papieren van de 'Vereeniging tot Beoefening van Overijselsch Regt en Geschiedenis' (VORG) in het Gemeentemuseum te Zwolle, in 1947 aan de familie Weber-Carbasius aangeleverd door R.T. Muschart, maar nog (2018) niet teruggevonden in het archief van de vereniging in het Historisch Centrum Overijssel.
119. rah, inv. nr. 4579 allerhande schepenakten, 273jpg.
120. rah, inv. nr. 4579 allerhande schepenakten, 216jpg.
121. Wanneer ze aangifte doet van verschillende graven in de Grote Kerk van Hoorn.
122. ona, inv. nr. 2037, 188-189jpg.
123. ona, inv. nr. 2069, 34-35jpg, 31-10-1602.
124. oa 0348, Memorie Burgemeesters 1594-1595, inv. nr. 100.
125. rah, inv. nr. 4143 schepenrol, 4 jpg.
126. rah, inv. nr. 4144 schepenrol, 28 jpg.
127. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 165jpg.
128. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 165jpg.
129. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 164jpg.
130. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 164jpg.
131. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 214jpg.
132. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 166 en 167jpg.
133. rah, inv. nr. 4144 schepenrol, 44jpg.
134. rah, inv. nr. 4144 schepenrol, 122 en 124 jpg.
135. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 214jpg.
136. rah, inv. nr. 4145 schepenrol, 32jpg.
137. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 214jpg.
138. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 214jpg.
139. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 215jpg.
140. rah, inv. nr. 4144 schepenrol, 200jpg, 18 en 20-9-1525.
141. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 214jpg.
142. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 164jpg.
143. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, resp. 86jpg (1529), 93jpg (1531) en 97jpg (1532); rah, inv. nr. 4146 schepenrol, 60jpg.
144. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 214jpg.
145. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 214jpg.
146. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 215jpg.
147. rah, inv. nr. 4146 schepenrol, 161 en 162jpg, 6 en 9-3-1534.
148. rah, inv. nr. 4575 allerhande schepenakten, 120jpg.

149. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 166jpg.
150. beide rah, inv. nr. 4575 allerhande schepenakten, 176jpg.
151. rah, inv. nr. 4575 allerhande schepenakten, 176jpg.
152. rah, inv. nr. 4147 schepenrol, 34jpg.
153. rah, inv. nr. 4575 allerhande schepenakten, 176jpg.
154. rah, inv. nr. 4147 schepenrol, 204jpg.
155. rah, inv. nr. 4575 allerhande schepenakten, 8jpg, november 1535.
156. rah, inv. nr. 4575 allerhande schepenakten, 175jpg, 3-12-1535 en 13-6-1536; rah, inv. nr. 4146 schepenrol, 280, 282 en 355jpg, resp. 10 en 12-12-1535, 7-2-1537.
157. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 215jpg.
158. rah, inv. nr. 4575 allerhande schepenakten, 58jpg.
159. rah, inv. nr. 4146 schepenrol, 40jpg.
160. rah, inv. nr. 4146 schepenrol, 385 en 388 jpg; inv. nr. 4147 schepenrol, 45, 51, 61, 90 en 92jpg; rah, inv. nr. 4575 allerhande schepenakten, 193jpg.
161. rah, inv. nr. 4576 allerhande schepenakten, 38jpg.
162. rah, inv. nr. 4147 schepenrol, 128jpg.
163. rah, inv. nr. 4576 allerhande schepenakten, 40jpg.
164. rah, inv. nr. 4575 allerhande schepenakten, 169jpg.
165. rah, inv. nr. 4147 schepenrol, 245jpg.
166. rah, inv. nr. 4149 schepenrol, 57jpg.
167. rah, inv. nr. 4149 schepenrol, 3jpg.
168. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 55jpg.
169. rah, inv. nr. 4575 allerhande schepenakten, 41 en 44jpg.
170. rah, inv. nr. 4147 schepenrol, 122jpg.
171. rah, inv. nr. 4147 schepenrol, 136 en 146jpg.
172. rah, inv. nr. 4147 schepenrol, 162 en 173jpg; inv. nr. 4575 allerhande schepenakten 42 en 217jpg.
173. rah, inv. nr. 4149 schepenrol, 12jpg.
174. rah, inv. nr. 4148 schepenrol, 74jpg.
175. rah, inv. nr. 4576 allerhande schepenakten, 103jpg.
176. rah, inv. nr. 4150 schepenrol, 10jpg.
177. rah, inv. nr. 4576 allerhande schepenakten, 107jpg.
178. rah, inv. nr. 4150 schepenrol, 3jpg.
179. rah, inv. nr. 4150 schepenrol, 20jpg.
180. rah, inv. nr. 4150 schepenrol, 160jpg.
181. rah, inv. nr. 4150 schepenrol, 225jpg.
182. rah, inv. nr. 4151 schepenrol, 238jpg.
183. rah, inv. nr. 4574 allerhande schepenakten, 98jpg.
184. rah, inv. nr. 4148 schepenrol, 81jpg.
185. rah, inv. nr. 4148 schepenrol, 199jpg. Wagenschot zijn eikenhouten planken, gezaagd uit een in vieren gekleefde stam. Deze kwartieren worden vervolgens tot planken gezaagd, waarbij de zaagsnede loodrecht op de jaarringen komt te staan.
186. rah, inv. nr. 4150 schepenrol, 156jpg.
187. rah, inv. nr. 4150 schepenrol, 145jpg.
188. rah, inv. nr. 4120 consignatieboeken, 48jpg.
189. rah, inv. nr. 4523. Transcriptie volgt in 2022 op Hogenda.
190. rah, inv. nr. 1314.

Mijn motto dat ik al zeker 30 jaar bij deze genealogie gebruik:

**Het leven is zo sterk
Als pottebakkerswerk**
(Vlaams spreekwoord)